LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

2006

_____
(savivaldybė, mokykla)

___ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____
(vardas, pavardė)

ISTORIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pagrindinė sesija

2006 m. birželio 7 d. **Trukmė – 1,5 val. (90 min.)**

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašikliu, pieštuku, trintuku.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais informacijos šaltiniais.
- Rašykite aiškiai ir įskaitomai mėlynai rašančiu parkeriu ar tušinuku. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai bus vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakymus ir jų paaiškinimus formuluokite glaustai ir aiškiai. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Užduoties pabaigoje palikta vietos juodraščiui. Vertinant darbą, į juodraštį nebus žiūrima.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

1–15 klausimai	16–23 klausimai	24–31 klausimai	32–40 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____
(parašas, v., pavardė)

I vertintojas _____
(parašas, v., pavardė)

II vertintojas _____
(parašas, v., pavardė)

© Nacionalinis egzaminų centras, 2006

Teisingas atsakymas į kiekvieną iš 1–15 klausimų vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą. Pažymėkite teisingą atsakymą apvesdami prieš jį esančią raidę.

Čia rašo vertintojai I II III

1. Kuri iš šių institucijų Lietuvoje atlieka vykdomosios valdžios funkcijas?

A Konstitucinis Teismas.
B Politinės partijos.
C Seimas.
D Vyriausybė.

2. Kokia valdymo sistema įsitvirtino Lietuvoje po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo?

A Autoritarinė.
B Demokratinė.
C Monarchinė.
D Totalitarinė.

3. Lietuvos Prezidentas pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją:

A nagrinėja ir priima sprendimą, ar įstatymai neprieštarauja Konstitucijai;
B sprendžia pagrindinius užsienio politikos klausimus;
C svarsto ir priima Konstitucijos pataisas ir leidžia įstatymus;
D rengia valstybės biudžeto projektą ir teikia jį Seimui.

4. Kokia partinė sistema veikia šių dienų Lietuvoje?

A Daugiapartinė.
B Dvipartinė.
C Su viena dominuojančia partija.
D Vienpartinė.

5. Kada Lietuvos moterims buvo suteikta rinkimų teisė?

A XIX amžiaus viduryje.
B XIX amžiaus pabaigoje.
C XX amžiaus pradžioje.
D XX amžiaus viduryje.

6. Kurio įvykio metu pasaulis atsidūrė ties atominio karo slenksčiu[1]?

A Afganistano karo.
B Balkanų karo.
C Berlyno krizės.
D Karibų krizės.

7. Didžiąją ekonominę krizę JAV sukėlė:

A ekonomikos militarizavimas;
B spartus naftos kainų augimas;
C valstybinis ekonomikos reguliavimas;
D vyriausybės nekontroliuojama laisva rinka.

[1] slenksčiu – на пороге – na progu

Čia rašo vertintojai
I *II* *III*

8. Šaltojo karo metu neutralios valstybės buvo:

A Čekoslovakija ir Kinija;
B Jugoslavija ir Švedija;
C Norvegija ir Turkija;
D Prancūzija ir Italija.

9. Kurioje iš šių valstybių įsitvirtino protestantizmas?

A Anglijoje.
B Ispanijoje.
C Lenkijoje.
D Prancūzijoje.

10. Kuris iš šių reiškinių yra būdingas viduramžiams?

A Baroko architektūra.
B Klasicizmo architektūra.
C Pramonės perversmas.
D Universitetų atsiradimas.

11. Kuris iš šių reiškinių būdingas XV amžiaus LDK?

A Įkurta Vilniaus vyskupystė.
B Įkurtas Vilniaus universitetas.
C Išplėtota prekyba su vikingais.
D Nugalėtas Vokiečių ordinas.

12. 1791 m. gegužės 3 d. Konstitucija Abiejų Tautų Respublikoje:

A įteisino konstitucinę monarchiją;
B įtvirtino absoliutinę monarchiją;
C panaikino bajorų privilegijas;
D panaikino lažą[1] ir činšą.

13. Kuris iš šių bruožų būdingas pokarinei sovietų Lietuvai?

A Bedarbių skaičiaus augimas.
B Katalikų bažnyčios persekiojimas.
C Pramonės įmonių privatizacija.
D Žodžio ir spaudos laisvė.

14. 1918 m. Lietuvos valstybės atkūrimo deklaraciją paskelbė:

A Didysis Vilniaus Seimas;
B Lietuvos Respublikos Prezidentas;
C Lietuvos Taryba;
D Steigiamasis Seimas.

15. Lietuvoje nacistinės okupacijos metu:

A diegta ateizmo politika;
B įvykdyta žemės nacionalizacija;
C pripažinta Lietuvos nepriklausomybė;
D uždarytos aukštosios mokyklos.

1–15 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

[1] lažą – барщину – pańszczyznę

Į 16–23 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

ŠALTINIS A *(Iš Šalių užkariavimo knygos)*

Zejdas, išvykdamas kelionėn, gavo tokius Mahometo nurodymus: reikalauk, kad priešai priimtų islamą arba persikeltų į Mediną [...]. Jeigu jie nenori priimti islamo, tai reikalauk iš jų, kad mokėtų pagalvės mokestį[1]. Jeigu jie ir su tuo nesutiks, tai stok į mūšį. [...]

Sako, jog Abu Bekras [...] sugalvojo nusiųsti kariuomenę į Siriją ir parašė Mekos, at Taifo, Jemeno gyventojams [...] ragindamas juos vykti į šventą karą [...]. Ir ėmė skubėti pas jį žmonės, vieni – siekdami užsitarnauti Dievo palankumą[2], kiti – norėdami gauti žemiškų gėrybių, ir susirinko į Mediną iš visų pusių.

ŠALTINIS B *(Iš Jeruzalės istorijos)*

O, kaip skyrėsi amžius, luomas ir turtas tų žmonių, kurie tame bažnytiniame susirinkime užsidėjo kryžių ir pasižadėjo keliauti prie Švento karsto! Iš Klermono žinia apie tą garsų žygį paplito po visas šalis, ir tas nutarimas pasiekė karalių ir kunigaikščių ausis.

ŠALTINIS C *(Iš Šventojo karo istorijos)*

Visi tvirtai pasiryžo [...] paaukoti gyvybę už Kristų [...]. Visoje kariuomenėje nebuvo senio arba ligonio, arba nepilnamečio, kuris nebūtų degęs šventu kovos troškimu[3]; net moterys, užmiršusios savo lytį ir savo silpnumą, griebdavosi ginklo [...]. Kai priešas pamatė, kad mūsiškiai paėmė sieną [...] tai metė bokštus bei sienas ir atsitraukė pro siaurus [Jeruzalės] miesto vartus [...]. Ir kiekvienas, įsiveržęs į namus, paversdavo juos savo nuosavybe su viskuo, kas juose buvo, nes dar prieš paimant miestą buvo susitarta, kad, užkariavus jį, kiekvienas galės pasisavinti[4] visiems laikams viską, ką tik spės užgrobti.

16. Kurio amžiaus įvykiai atsispindi šaltinyje A? Atsakymą paaiškinkite remdamiesi šaltinio turiniu.

Amžius …….

Paaiškinimas ……...

.....

(2 taškai)

17. Remdamiesi šaltiniu A ir žiniomis, paaiškinkite, kas islamo išpažinėjams[5] yra Mahometas ir Meka.

Mahometas ……...

Meka ……...

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___

[1] pagalvės mokestį – подушная подать – podatek pogłówny
[2] palankumą – благосклонность, благоприятствование – przychylność
[3] troškimu – жаждой (сильным желанием) – pożądaniem
[4] pasisavinti – присвоить – przyswoić
[5] išpažinėjams – исповедующим – wyznawcom

Čia rašo vertintojai
I II III

18. Remdamiesi šaltiniu A, nurodykite dvi priežastis, kodėl gyventojai vyko „į šventą karą“.

.....

.....

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

19. Kokio istorinio proceso pradžia atsispindi šaltiniuose B ir C?

……

(1 taškas) ___ ___ ___

20. Šaltinyje C aprašoma, kaip kariuomenė puola Jeruzalės miestą. Remdamiesi šaltinio B turiniu bei žiniomis, paaiškinkite, koks religinis motyvas paskatino puolančiuosius[1] vykti į šį miestą.

……

……

(1 taškas) ___ ___ ___

21. Remdamiesi šaltiniu C, nurodykite, kas buvo pažadėta puolantiesiems už Jeruzalės paėmimą.

……

……

(1 taškas) ___ ___ ___

22. Remdamiesi žiniomis ir šaltiniu C, nurodykite, prieš kokios religijos išpažinėjus buvo nukreipta puolančiųjų kova.

…….

(1 taškas) ___ ___ ___

23. Remdamiesi žiniomis ir šaltiniu C, nurodykite istorinio proceso, kurį įvardijote atsakydami į 19-ąjį klausimą, du padarinius.

……

……

……

(2 taškai) ___ ___ ___

16–23 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

[1] puolančiuosius – нападующих – atakujących, napastników

Į 24–31 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

Šaltinis A *(Iš pirmojo lietuviško laikraščio išleisto 1883 m. Ragainėje)*

Per ilgus tuos amžius mūsų giminė taip buvo paniekinta[1] ir prispausta, jog iš tikrųjų stebėtis reikia, kad tik per Viešpaties malonę ji iki šiai dienai dar gyva liko [...] juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai, ir norime visomis teisybėmis [teisėmis] [...] lygiai su mūsų kaimynais naudotis. Tarp tokių teisybių pirmutinė būtų ta, kad Lietuvoje lietuviai mokslą ir apšvietimą lietuviškose mokyklose gautų. [...] Kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia.

Šaltinis B

Lietuva, Tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

Tegul Tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba Tavo naudai
Ir žmonių gėrybei.

Tegul saulė Lietuvoj
Tamsumas prašalina,
Ir šviesa, ir tiesa
Mūs žingsnius telydi.

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi!

Šaltinis C

24. Kaip vadinamas lietuvių tautos istorinis laikotarpis, kurio metu buvo sukurti šaltiniuose A ir B pateikti tekstai?

.....

(1 taškas)

25. Įvardykite lietuvišką periodinį leidinį, kurio ištrauka pateikta šaltinyje A.

.....

(1 taškas)

26. Nurodykite du tikslus, iškeltus šaltinyje A.

.....

.....

.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___
___	___	___

[1] paniekinta – презираема – zbeszczeszczona

Čia rašo vertintojai
I II III

27. Kaip vadinamas kūrinys, kurio ištrauka pateikta šaltinyje B. Nurodykite bent vieną atvejį, kai šį kūrinį privaloma atlikti.

.....

.....

(2 taškai) ___ ___ ___

28. Kodėl sovietiniais metais buvo draudžiama šį kūrinį (šaltinis B) viešai[1] atlikti?

.....

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

29. Paaiškinkite, kokie XIII–XV a. įvykiai galėtų iliustruoti šaltinio B žodžius:
„Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia“.

.....

.....

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

30. Įvardykite 50 ir 500 litų banknotuose (šaltinis C) pavaizduotus istorinius asmenis. Kuris iš jų sukūrė šaltinyje B pateiktą kūrinį?

.....

.....

(2 taškai) ___ ___ ___

31. Kuo nusipelnė[2] Lietuvai abu banknotuose pavaizduoti asmenys?

.....

.....

.....

.....

(2 taškai) ___ ___ ___

24–31 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

[1] viešai – публично – publicznie
[2] nusipelnė – заслужили – przysłużył, zasłużył

Į 32–40 klausimus atsakykite remdamiesi žemėlapiais A ir B.

ŽEMĖLAPIS A

ŽEMĖLAPIS B

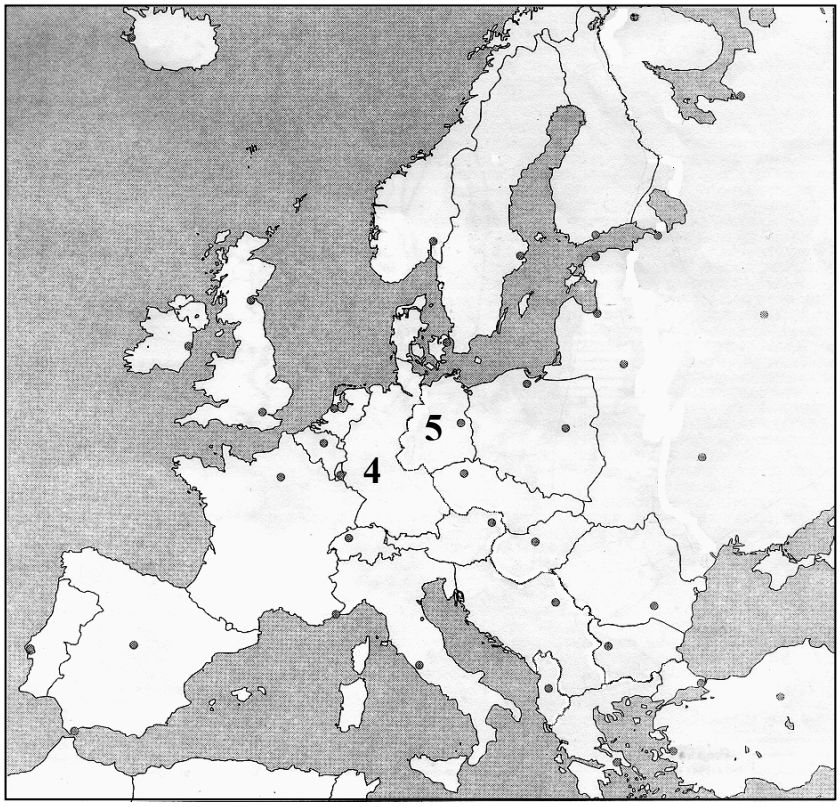

Čia rašo vertintojai
I II III

32. Po kurio istorinio įvykio susiformavo žemėlapyje A pavaizduotų valstybių sienos?

……

(1 taškas)

33. Žemėlapyje A skaičiumi 1 **pažymėkite** Lietuvos valstybę. Nurodykite tikslią datą, kada buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė.

Metai ..... mėnuo ..... diena .....

(1 taškas)

34. Remdamiesi žemėlapiu A, įvardykite visas valstybes, su kuriomis ribojosi[1] Lietuva.

……

(1 taškas)

35. Žemėlapyje A skaičiais 2 ir 3 **pažymėkite** valstybes, kuriose įsigalėjo totalitarinis valdymas. Nurodykite pažymėtų valstybių pavadinimus.

2 …..... 3 ….....

(2 taškai)

36. Po kurio istorinio įvykio susiformavo žemėlapyje B pavaizduotų valstybių sienos?

……

(1 taškas)

37. Remdamiesi žemėlapiu B, įvardykite valstybes, pažymėtas skaičiais 4 ir 5. Paaiškinkite, kuo skyrėsi šių valstybių politinė valdymo sistema.

4 …..... 5 ….....

Paaiškinimas ……..

……

(2 taškai)

38. Palyginę žemėlapius A ir B, įvardykite tris valstybes, kurių nepriklausomybė nebuvo atkurta po įvykio, nulėmusio valstybių sienas, pavaizduotas žemėlapyje B.

……

(1 taškas)

39. Remdamiesi žemėlapiu B ir žiniomis, nurodykite tikslią datą, kada Lietuva atkūrė nepriklausomybę.
Metai ..... mėnuo ..... diena .....

(1 taškas)

40. Žemėlapyje B skaičiais 6 ir 7 **pažymėkite** valstybes, kurios 6-ajame ir 7-ajame dešimtmetyje bandė išsivaduoti iš SSRS įtakos. Nurodykite pažymėtų valstybių pavadinimus.

6 …..... 7 ….....

(2 taškai)

32–40 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

[1] ribojosi – граничила – graniczyła

Juodraštis